

แนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ศรีสะเกษ ยโสธร*

THE GUIDELINES FOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION IN THE
DIGITAL DISTRIBUTION ERA THROUGH PARTICIPATORY
MANAGEMENT AT SUFFICIENCY ECONOMY SECONDARY SCHOOL,
YASOTHORN PROVINCE, UNDER THE SRISAKET, YASOTHORN
SECONDERY EDUCATIONAL SERVICE AREAS OFFICE

ประยงค์ แก่นลา

Prayong Keanla

วิทยาลัยนครราชสีมา

Nakhon Ratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: prayong2497@gmail.com

วันที่รับบทความ : 23 พฤษภาคม 2026; วันแก้ไขบทความ 28 พฤษภาคม 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 30 พฤษภาคม 2569

Received 23 May 2026; Revised 28 May 2026; Accepted 30 May 2026

Citation:

* ประยงค์ แก่นลา. (2569). แนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(4), 963-980.

Prayong Keanla. (2026). The Guidelines For Educational Administration In The Digital Distribution Era Through Participatory Management At Sufficiency Economy Secondary School, Yasothorn Province, Under The Srisaket, Yasothorn Seconderly Educational Service Areas Office. Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(4), 963-980.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ แนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 83 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 83 คน ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสารแนวทางการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้แนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางในการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ประกอบด้วย 5 ด้าน มีองค์ประกอบย่อยทั้งหมด จำนวน 25 องค์ประกอบ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, การขับเคลื่อน, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, สถานศึกษาพอเพียง, จังหวัดอำนาจเจริญ

Abstract

This research aimed to 1) study the needs and necessity of a participatory management approach for educational institutions in the digital age based on

the Sufficiency Economy Philosophy, and 2) study the needs and necessity of a participatory management approach for educational institutions in the digital age based on the Sufficiency Economy Philosophy in secondary schools in Yasothon Province, under the Sisaket-Yasothon Secondary Educational Service Area Office. The target group for this research was 83 school administrators in the Sufficiency Economy Schools in the first semester of the 2024 academic year. The researcher selected key informants using purposive sampling. The research instruments used included a document analysis form, a collaborative opinion guideline, interview forms, and focus group discussion notes. Data were analyzed using means, standard deviations, and descriptive analysis.

The results revealed:

1. Need and necessity of a participatory management approach for educational institutions in the digital age based on the Sufficiency Economy Philosophy in secondary schools in Yasothon Province. The Sisaket-Yasothon Secondary Educational Service Area Office's overall performance is at a high level.

2. Guidelines for the management of educational institutions in the digital age, using participatory management based on the Sufficiency Economy Philosophy in secondary schools in Yasothon Province, are comprised of five dimensions and 25 sub-components.

Keywords: Factors affecting, driving force, Sufficiency Economy Philosophy, Sufficiency Education Institute, Amnat Charoen Province

บทนำ

ประเทศไทยในยุคโลกดิจิทัล เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ปัญหาส่วนใหญ่ที่เยาวชนไทยหรืออนาคตของชาติที่จะเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ ผู้ที่จะพัฒนาประเทศชาติต่อไป กำลังเผชิญอยู่และจะต้องเตรียมพร้อมเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ ได้แก่ วิกฤตการเงินโลก ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ และที่สำคัญอย่างยิ่งปัญหาสื่อสังคมหรือโซเชียลมีเดีย ปัญหาการพนันออนไลน์ ปัญหาสารเสพติด

ติด บุหรี่ไฟฟ้า วิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อและโรคอุบัติใหม่ ๆ ในปัจจุบันก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนด้านระบบสาธารณสุขบิโศค ทั้งด้านการอุปโภค และบริโภค ส่งผลกระทบต่อปัญหาภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมที่รุนแรง อีกทั้งปัญหาเยาวชนไทยส่วนใหญ่ขาดภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจที่เข้มแข็ง อ่อนไหวและถูกชักจูงง่าย ขาดคุณธรรม บกพร่อง ในจิตสำนึกที่ดี กลุ่มหลงวัตถุตามกระแสนิยม ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่รู้จักประหยัดอดออมก่อให้เกิดปัญหามากมายและอันตรายตามมา เยาวชนหรือเด็กที่เป็นพลังอันสำคัญของชาติเป็นความหวังของสังคม เป็นวัยที่ก้าวสู่ระบบ การผลิต การสร้างเสริม และการพัฒนา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม และมุ่งให้เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณภาพออกสู่สังคม และเป็นพลังของชาติที่ต้องสืบทอดและดำเนินกิจกรรมทางสังคมต่อจากบรรพบุรุษ หากได้รับการปลูกฝังคุณธรรม รู้จักประมาณตน มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และมีวินัย ทำให้เกิดการเรียนรู้กฎเกณฑ์สังคมและจริยธรรมได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของคนในชาติอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546: 91) ให้มีความสมดุล ความพอดี สามารถสร้างคนทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะ พึ่งตนเองได้ คนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุขอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2560)

ภายใต้กรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดสาระสำคัญสำหรับบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาใน 5 ประการได้แก่ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (Access) ความเท่าเทียมทางการศึกษา (Equity) คุณภาพการศึกษา (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) ในระยะ 15 ปีข้างหน้าโดยมีวิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” และมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา มี 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดีมีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทวิถีชีวิตของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรมรู้จักสามัคคีและร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. 2564. 4-5) การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการสำคัญคือมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญว่าผู้เรียนต้องมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี มีทักษะชีวิตมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาของเยาวชนไทย จึงจัดทำโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือมุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการจึงมอบหมายนโยบายให้เขตพื้นที่การศึกษาในการส่งมอบภาระให้กับผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่ง ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยผ่านเทคนิคและกระบวนการบริหารที่มีในการจัดการที่ดี ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้แล้วสามารถนำมาจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำไปปรับในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับบริบท และสถานศึกษาดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จึงเกิดผลดีกับทุกฝ่าย สำหรับสถานศึกษาพอเพียงทั่วประเทศในปัจจุบันมี จำนวน 23,796 โรงเรียน แต่มีสถานศึกษาพอเพียงที่ผ่านการ

ประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 205 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 0.86 และผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศเพียง 398 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 1.67 ส่วนสถานศึกษาพอเพียงที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ประเมินผ่านเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 78 โรงเรียน (ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ 2561: ออนไลน์) อีกทั้งเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง บทบาทและความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวช่วยในการบริหารจัดการให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง การนำวัสดุ อุปกรณ์ด้านคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์การสื่อสาร ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้วิธีการนำสัญลักษณ์ศูนย์และหนึ่งแทนค่าสิ่งต่าง ๆ หรือ วิธีการเชิงตัวเลขในทฤษฎีข้อมูลหรือระบบข้อมูล เป็นเครื่องมือสนับสนุนการบริหารงานองค์กรให้ ประสิทธิภาพมากขึ้น ปัญหาในการบริหารสถานศึกษาพอเพียงที่ยังไม่สามารถนำสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการ

ประกอบบริหารจัดการเรียนการสอนได้มากนัก สถานศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศได้ และประเมินผ่านการเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาในที่สุด ซึ่งมีสาเหตุมาจากหลายประเด็น คือการจัดการเรียนการสอนของครูและผู้เรียนที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่อเนื่อง มีข้อจำกัดด้านระเบียบการใช้เงินงบประมาณ อีกทั้งในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาขาดความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการที่สถานศึกษาพอเพียงจะผ่านการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือการที่จะเป็นสถานศึกษาพอเพียงที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ซึ่งเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจดังกล่าวดำเนินได้ ต้องอาศัยวิธีการหรือมาตรการเชิงรุกในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รูปแบบการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษยโสธร เป็นอีกหนึ่งแนวทางที่คิดขึ้นอย่างรอบครอบ มีลักษณะเป็นขั้นตอน มีความยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์และบริบท มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอรูปแบบในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่มีให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ดังนั้นจากความเป็นมา ความสำคัญ และสภาพปัจจุบันปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษยโสธร ซึ่งเป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน สร้างและปรับปรุงหาประสิทธิภาพรูปแบบ ตลอดจนทดลองใช้และประเมินรูปแบบ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะได้นำผลที่ได้มาเสนอแนะเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่หน่วยงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้แนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากหนังสือ บทความวิชาการ งานวิจัย และเอกสารทางราชการ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical Framework) สำหรับอธิบายแนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1.1 แนวคิดด้านการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนรู้ และการบริหารองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผู้บริหารจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานอย่าง

เหมาะสม ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน (ธนภรณ์ แซ่ลี้ม และวิรัชพัชร วงศ์วัฒนเกษม, 2567)

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวทางการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผลร่วมกัน ซึ่งช่วยส่งเสริมความร่วมมือ ความโปร่งใส และความรับผิดชอบร่วมกันในองค์กร การบริหารแบบมีส่วนร่วมยังส่งผลต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (สมชาย บุญเกิด, 2566)

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดที่เน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขของความรู้และคุณธรรม ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน บุคลากร และองค์กรให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยสถานศึกษาพอเพียงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2561) นอกจากนี้การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมในสังคมปัจจุบัน ตลอดจนส่งเสริมให้สถานศึกษามีการบริหารจัดการอย่างสมดุลทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการมีส่วนร่วมของชุมชน (สุวิชา โพธิ์นิษฐ และวิรัชพัชร วงศ์วัฒนเกษม, 2568)

1.4 แนวคิดด้านนโยบายและการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาที่มุ่งสร้างคุณภาพผู้เรียนและพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2560) รวมทั้งแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น (2564) ที่มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของยุคดิจิทัล

จากการศึกษาเอกสารและแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัลให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องบูรณาการแนวคิดด้านการบริหารสมัยใหม่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ สมดุล และยั่งยืน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ พบว่า การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และการสื่อสารภายในองค์กร ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (ธนภรณ์ แซ่ลิ้ม และวิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม, 2567) นอกจากนี้งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งผลต่อความร่วมมือ ความเข้มแข็งขององค์กร และการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและเกิดความยั่งยืนในการพัฒนา (สมชาย บุญเกิด, 2566)

ขณะเดียวกัน การศึกษาของธล เจริญสันเทียะ ชีวิน บุญถม และวิภาส ทองสุทธิ์ (2568) พบว่า การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จำเป็นต้องอาศัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน และชุมชน รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงาน ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนากิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สุวิชา โพธิกนิษฐ และวิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม (2568) ยังพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถช่วยเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้เรียนและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนส่งผลให้การบริหารจัดการสถานศึกษามีความสมดุล โปร่งใส และเหมาะสมกับบริบทของสังคมในยุคปัจจุบัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลควรบูรณาการการบริหารแบบมีส่วนร่วมเข้ากับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

วิธีดำเนินวิจัย

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 83 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 83 คน ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร
2. แนวทางการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน
3. แบบสัมภาษณ์
4. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล การบริหารแบบมีส่วนร่วม และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แบบวิเคราะห์เอกสาร แนวทางการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการสร้างเครือข่ายและขยายผล และด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษา

จากนั้นผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลทางการศึกษา และด้านหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษา และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำผลมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 แสดงว่าเครื่องมือมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขด้านภาษาและความชัดเจนของข้อคำถามให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ต่อมาผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความชัดเจนของข้อคำถามและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากนั้นผู้วิจัยจึงจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นระบบ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2567 ถึง ตุลาคม 2567
2. ผู้วิจัยทำหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อสัมภาษณ์ จดบันทึกรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาตอบแบบสอบถามและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการวิเคราะห์เอกสาร การแสดงความคิดเห็น การสังเกตและการสัมภาษณ์มาจัดหมวดหมู่ ตรวจสอบข้อมูลและหาข้อสรุปโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็น ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม หรือมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง หมายถึง มีความเหมาะสม หรือมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง หมายถึง มีความเหมาะสม หรือมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง หมายถึง มีความเหมาะสม หรือมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง หมายถึง มีความเหมาะสม หรือมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่ม นำมาสังเคราะห์สรุปรวมเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้แนวทางการบริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้แนวทางการบริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยภาพรวม ดังตารางที่ 1

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		รวม
	n = 27		n = 27		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.40	0.76	3.59	0.60	3.50
2. ด้านการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	3.00	0.68	3.33	0.74	3.17
3. ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.31	0.70	4.46	0.70	3.39
4. ด้านการสร้างเครือข่ายและขยายผล	2.95	0.57	3.28	0.57	3.12
5. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษา	0.34	0.71	3.07	0.71	3.10
โดยรวม	3.80	0.37	3.35	0.66	3.57

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D.=0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.40$, S.D.=0.76) รองลงมาคือ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.31$, S.D.=0.70) ด้านการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.00$, S.D.=0.68) ด้านการสร้างเครือข่ายและขยายผล ($\bar{X} = 2.95$, S.D.=0.57) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษา ($\bar{X} = 0.34$, S.D.=0.71)

ส่วนความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.35$, S.D.=0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.70) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.59$, S.D.=0.60) ด้านการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

($\bar{X} = 3.33$, S.D.=0.74) ด้านการสร้างเครือข่ายและขยายผล ($\bar{X} = 3.28$, S.D.=0.57) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษา ($\bar{X} = 3.07$, S.D.=0.71)

2. แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ดังนี้

ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวนทั้งสิ้น 5 ด้าน มีองค์ประกอบย่อยทั้งหมดจำนวน 25 องค์ประกอบ ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 6 องค์ประกอบ ด้านการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 องค์ประกอบ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา จำนวน 3 องค์ประกอบ ด้านการสร้างเครือข่ายและขยายผล จำนวน 5 องค์ประกอบ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษา จำนวน 5 องค์ประกอบ ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สถานศึกษามีนโยบายน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนและบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี 2) สถานศึกษาดำเนินงานตามนโยบายและแผน ปฏิบัติงานประจำปีที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา 3) สถานศึกษามีแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริม การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการ กิจกรรมการเรียนรู้สถานศึกษามีแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ 4) สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีและใช้ในการ พัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาพอเพียง 5) สถานศึกษาจัดทำ พัฒนา เผยแพร่ สื่อและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 6) สถานศึกษานิเทศ ติดตาม กำกับและประเมิน ผลการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ด้านการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) สถานศึกษามีแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3)

การบริหารสถานศึกษาพอเพียงยุค Digital โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4) สถานศึกษา
การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) สถานศึกษา
ส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยและ พัฒนาผลการวิจัยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง 6) สถานศึกษาจัดทำ พัฒนา เผยแพร่ สื่อและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อ
สนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
จำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สถานศึกษามีแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากร เพื่อสร้าง
ความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2)
สถานศึกษาจัดประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ 3) สถานศึกษา
ติดตามผลและนำผลมาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากร

ด้านการสร้างเครือข่ายและขยายผล จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กำหนดแนวทาง
การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในแก้ไขปัญหาสถานศึกษาพอเพียงได้ทันเหตุการณ์ และการป้องกันใน
อนาคต 2) สถานศึกษาใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารอย่างทันการณ์ ตรวจสอบ
ประเมินผลการดำเนินงาน 3) สถานศึกษาใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลในการนิเทศ ติดตาม
และประเมินผลการดำเนินงาน 4) ปรับแผนดำเนินงานสู่การบริหารสถานศึกษาดิจิทัลที่มี การ
ทำงานแบบบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสอดคล้องกับสถานการบริหารแบบมี
ส่วนร่วม 5) สถานศึกษาวางแผนจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างพอเพียง เพื่อดำเนินการ
พัฒนาการบริหารสถานศึกษาดิจิทัลได้อย่างเต็มทีและต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล
โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการ
บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของยุคดิจิทัล โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
ในการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งด้านการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม และการ
ประเมินผล ตลอดจนมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการ
บริหารจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม อีกทั้งยังยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง

ในการบริหาร เพื่อให้เกิดความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในการบริหารสถานศึกษา ส่งผลให้แนวทางดังกล่าวมีทั้งความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภรณ์ แซ่ลิ่ม และวิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม (2567) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย บุญเกิด (2566) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับการมีส่วนร่วมของบุคลากร ช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเกิดความยั่งยืนในการพัฒนาสถานศึกษา

2. แนวทางในการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ประกอบด้วย 5 ด้าน มีองค์ประกอบย่อยทั้งหมดจำนวน 25 องค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนรู้ การสร้างเครือข่าย และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา อีกทั้งการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลยังช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว ทันสมัย และตรวจสอบได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิชา โพธิ์นิษฐ และวิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม (2568) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพควรดำเนินงานอย่างครอบคลุมทุกด้านและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธล เจริญสันเทียะ (2567) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับการบริหารยุคใหม่ จะช่วยพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและสร้างความยั่งยืนในการจัดการศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้แนวทางการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) แนวทางในการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษยโสธร ประกอบด้วย 5 ด้าน มีองค์ประกอบย่อยทั้งหมด จำนวน 25 องค์ประกอบ โดยข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ 1) สถานศึกษาควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการสื่อสารภายในองค์กร 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา 3) ควรพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้านดิจิทัลควบคู่กับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต และ 4) สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลให้เกิดประสิทธิภาพและความยั่งยืน ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คือ 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาระดับอื่น เช่น ระดับประถมศึกษา อาชีวศึกษา หรืออุดมศึกษา 2) ควรศึกษารูปแบบหรือกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ 3) ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ 4) ควรศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และชุมชนจากการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการร่วมกับการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ธนภรณ์ แซ่ลิ้ม และวิรัตน์พัชร วงศ์วัฒน์เกษม. (2567). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. *วารสารสหวิทยาการศึกษาศึกษาและพัฒนาสังคม*, 1(2), 45–58.
- ชล เจริญสันเทียะ, ชีวิน บุญถม และวิภาส ทองสุทธิ. (2568). การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. *วารสารเสียงธรรมจากมหายาน*, 11(2), 215–228.
- ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2561). *ข้อมูลสถานศึกษาพอเพียง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. (2564). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2564–2566*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2545–2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สมชาย บุญเกิด. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา. *วารสารบริหารการศึกษาศึกษาและภาวะผู้นำ*, 11(3), 101–115.
- สุวิชา โพธิ์นิษฐ และ วิรัตน์พัชร วงศ์วัฒน์เกษม. (2568). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, 9(1), 23–37.